

Kvænnes friluftsområde – barnas naturpark

Sluttrapport for tilretteleggingstiltak 2009-2010. Januar 2011.

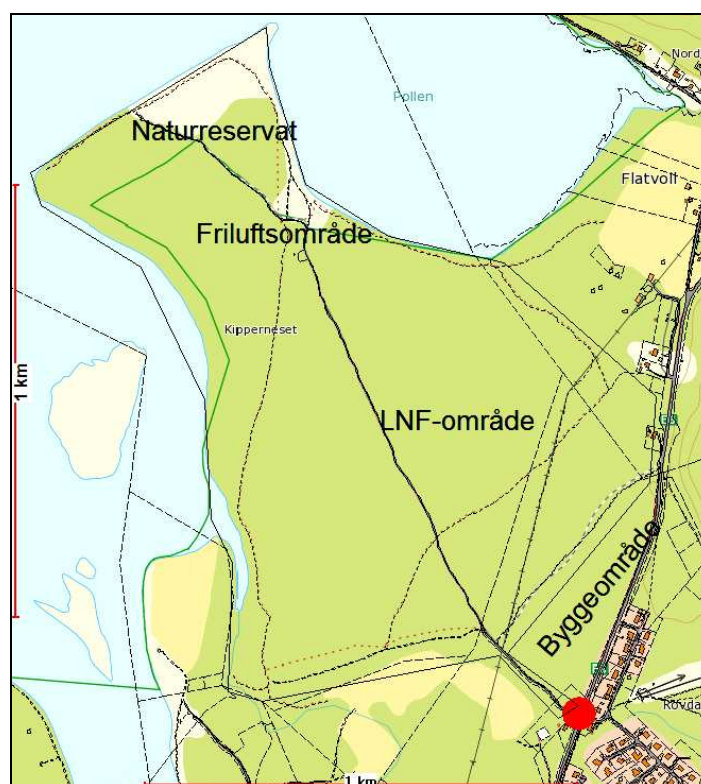
Innhold

1	Bakgrunn	3
1.1	Samarbeidspartnere og organisering	4
2	Tiltakene på Kvænnnes	5
2.1	Forsterkning av stier	6
2.2	Rasteplassene	9
2.3	Infotavler, skilt og merking.....	12
2.4	Ridesti	13
2.5	Barnas naturpark – Sandsvålestua	14
2.6	Innfallsport – parkeringsplasser	16
2.7	Toalett og andre tiltak	16
3	Fokus på drift og vedlikehold og fremtidige behov	17
3.1	Fremtidig utvikling.....	17
4	Regnskap	19
4.1	Presisering vedr prosjektet ”barnas naturpark”	19
4.2	Utvalgte enhetskostnader	20
5	Vedlegg	21

1 Bakgrunn

Innerst i Reisafjorden, ved utløpet av Reisafjordet ligger det området kalt Kvænes. Området har i all tid vært mye brukt til rekreasjon, trim, bærplukking mv av befolkningen på Storslett og i omegn. Det er flere typer formelle arealstatuser innenfor dette området. Nederst mot sjøen er området vernet som *naturreservat*. Dette grenser til et *formelt sikret friluftsområde* som igjen grenser til LNF – område og videre et generelt byggeområde nærmest E6. Rent uformelt har området en sterkt status i befolkningen som rekreasjons og friluftsområde. Det er flere kilometer med veier, stier og tråkk i hele området.

Bilde 1: Oversikt arealstatus på Kvænes

Området har sin hovedadkomst fra Rovdas, om lag 1,2 km fra Storslett sentrum (Rød prikk). Området har i alle år vært mye brukt til rekreasjon, høsting og friluftsliv. Det er et nett av veier og stier som er "blitt til" gjennom årene og som fungerer som ferdselsårer for mange brukergrupper sommer og vinter.

Kvænes området er nye brukt, og har samtidig et tynt vegetasjonsdekke på ustabil sandgrunn i de viktigste områdene. Store deler av området var sterkt preget av slitasje. Særlig var dette tilfellet innenfor grensen til naturreservatet. Det tynne vegetasjonsdekket var slitt av og sandgrunnen ble stadig mer erodert og utflytende.

Bilde 2: Eksempel på slitasje på Kvænnnes før tiltak

Det var altså en situasjon hvor det mest verdifulle området (les:Reservat) var mest preget av slitasje og minst innbydende for brukerne. Samtidig hadde verken kommunen eller Fylkesmannen i Troms ambisjoner, intensjon eller hjemler om å begrense bruken av området – snarere tvert om.

Nordreisa kommune iverksatte derfor et arbeid for overordnet planlegging av området i en egen kommunedelplan. Planen ble vedtatt i kommunestyret sak 6/09 den 19.03.2009. Tiltakene og planen ble godkjent av Fylkesmannen som forvaltningsmyndighet for Reisautløpet naturreservat. Kommunedelplanen har vært utgangspunkt for de tiltakene som er gjennomført i 2009 og 2010.

Vi har hatt fokus på å gjennomføre tiltak som er tilpasset naturgrunnlaget, besøksomfanget og områdets formelle status som reservat. Vi har bestrebet å lage tiltak som oppfattes som lav tilretteleggingsgrad, men som allikevel har høy kvalitet.

1.1 Samarbeidspartnere og organisering

Etter utarbeidelsen og vedtak av kommunedelplanen søkt kommunen og Halti nasjonalparksenter om finansiering av et enkelttiltak "Barnas naturpark" fra Troms Fylkeskommune. Søknaden ble innvilget høsten 2008. Det var ikke mulig å iverksette tiltak pga nært forestående vinter, og derfor utsatt til våren 2009.

Våren 2009 kom Regjeringens krisepakke ifht finanskrisen. Det ble tilført et betydelig beløp fra Fylkesmannen/SNO til Nordreisa kommune for tilrettelegging og skjøtsel i 4 delområder, herunder Kvænnnes friluftsområde og Reisautløpet naturreservat.

Det var naturlig for kommunen å se tiltakene i sammenheng. Det førte til at det opprinnelige prosjektet "Barnas naturpark" ble utvidet og gikk inn i et større prosjekt. Intensjonene med prosjektet er allikevel bevart og ivaretatt.

I tillegg til overnevnte har kommunen disponert midler fra Verdskapingsprogrammet for naturarven i 2009 og 2010 til tiltak i området. Nordreisa kommune og Halti nasjonalparksenter har også bidratt økonomisk i prosjektet.

Nordreisa kommune har vært ansvarlig tiltakshaver dvs har stått for planlegging, prosjektering og utføring av tiltakene i området. Roy Hansen har vært ansvarlig utførende. Rune Benonisen har vært prosjektleder.

2 Tiltakene på Kvænnnes

Tiltakene er først definert i kommunedelplan/tiltaksplan for Kvænnnes friluftsområde. Justeringer og endringer er gjort etter behov. I 2009 og 2010 er følgende tiltak gjennomført i området Kvænnnes / Reisautløpet naturreservat.

Deltiltak	Beskrivelse
Forsterkning av stier	Grusing av totalt 750 meter i 2 m bredde (1500 m ²). Universell standard. Utprøvd 2 ulike metoder for stilegging
Rasteplasser	Forsterkning av små rasteplasslommer med grus for å unngå ujevn slitasje på lyng/gressmark. Bord/benker. Flere tilretteleggingsnivå.
Skilting og merking	Oppsett av skiltpekere, informasjonstavler
Ridesti	Merking og rydding av egen ridesti (1,7 km) fra øvre parkering. Tiltak for å kanalisere hestebruk til stier som ikke har universell utforming. Også forsøk på å skille brukergrupper i rom.
Barnas naturpark - Sandsvolestua	Oppholds og aktivitetsområde utenfor grensen til Reisautløpet naturreservat.
Innfallsport - parkeringsplasser	Rydding og opprusting av eksisterende parkeringsplasser.
Toalett	Nytt funksjonelt toalett ved innfallsporten til Reisautløpet naturreservat.

2.1 Forsterkning av stier

Formålet med tiltaket har vært;

- forsterke ferdselsveier for å hindre og forebygge slitasje
- tilrettelegging for flere brukergrupper (universell standard)

Bilde 3: Tilrettelagte stier på Kvæennes

I prosjektet er det prøvd ut to metoder for oppbygging av stier. I tillegg ble stien lagt om ifht opprinnelig trasé for å skjerme en sandsvalelokalitet. Den første delen av stien ble lagt i 2009 (grønn linje). Det ble lagt ut 20 cm bærelag – grov grus og slitelag/toppdekke 10 cm. Kun maskinelt arbeid. Det ble nødvendig å heve stien på et område som flommer over. Her ble det lagt inn stikkrenne for å sikre gjennomstrømming av vann.

Den andre delen av stien ble lagt ut i 2010. Det ble tilkjørt grus med traktor og spredt ut, komprimert manuelt for hånd.

En del av stien måtte heves for å hindre overstrømming av vann ved stor flo. Forsterkning av sidekanter og innlegging av stikkrenner.

Vi forutså ikke dette før tiltaket. Det var ikke reelt alternativ å legge stien en annen plass.

Tiltakshaver gjennomførte en enkel konsekvensvurdering tilknyttet tiltaket steinsetting av sti (bilde over). Det ble først vurdert mulighet for omlegging av stien. Vi vurderte at sannsynlighet for omlegging av bruksmønster i akkurat dette åpne området ville måtte medføre betydelige terrenginngrep knyttet til kanalisering av brukere. Vi valgte derfor å følge eksisterende trasé selv om det medførte å gå over et område som oversvømmes. Dammen blir til når det regner mye. Dammen dreneres ikke ut i pollen så vi anser ikke det som sannsynlig at tiltaket gir endret strømningsmønster. For å være på den sikre siden er det lagt inn flere 6"rør gjennom stien.

Her går stien inn i reservatet. Det har vært et poeng å gjøre tiltaket så skånsomt som mulig. Samtidig var den eksisterende stien svært slitt. Grusen dekker kun det området som var i bruk allerede.

Utgangspunktet.

Betydelig slitasje på store deler av den opprinnelige stien før tiltaket. Bilde tatt mot sør.

En del av stien i reservatet. Før tiltak tv. Det var etablert mange utflytende stiløp som nå er samlet i ett hovedløp.

2.2 Rasteplassene

Det er opparbeidet / forsterket flere rasteplasser. Disse er opparbeidet i tre "kategorier" mht grad av tilrettelegging/innhold.

- Grad 1: gruset plass med bord/benker (nr 5,6,7)
- Grad 2: gruset plass med bord/benker og oppmurt bål plass (2,3,4)
- Grad 3: gruset område, gapahuk/vindskydd, bål plass og flere sett bord/benker (1,8)

I tillegg er det opparbeidet enkle "kvileplasser" på tre lokaliteter i andre deler av området.

Over: Bål plass / rasteplass før og etter tiltak. Bilde tv viser standard på møbler, utflytende bål plass, og slitasje på området. Benken på bildet er satt ut ca 1989. Th. En ny bål plass. Laget av betongring som forblendes utvendig med stein i betong og innvendig med illfast stein.

Under: Rasteplassen ved Dorras/Torras (nr 8).

Til venstre. Gapahuken ved Dorras/Torras (nr 8). Egen design.

Gapahukplassen "rammet inn" med en planke satt fast i steiner med gjengestål.

Alle rasteplassene er belagt med grus. Dette for å forskjønne allerede slitte områder og for å forsterke underlaget for ytteligere slitasje samt å skape tilgjengelighet.

Enkel rasteplass med god utsikt ut over Reisafjorden. Her nr 7 på oversiktskartet.

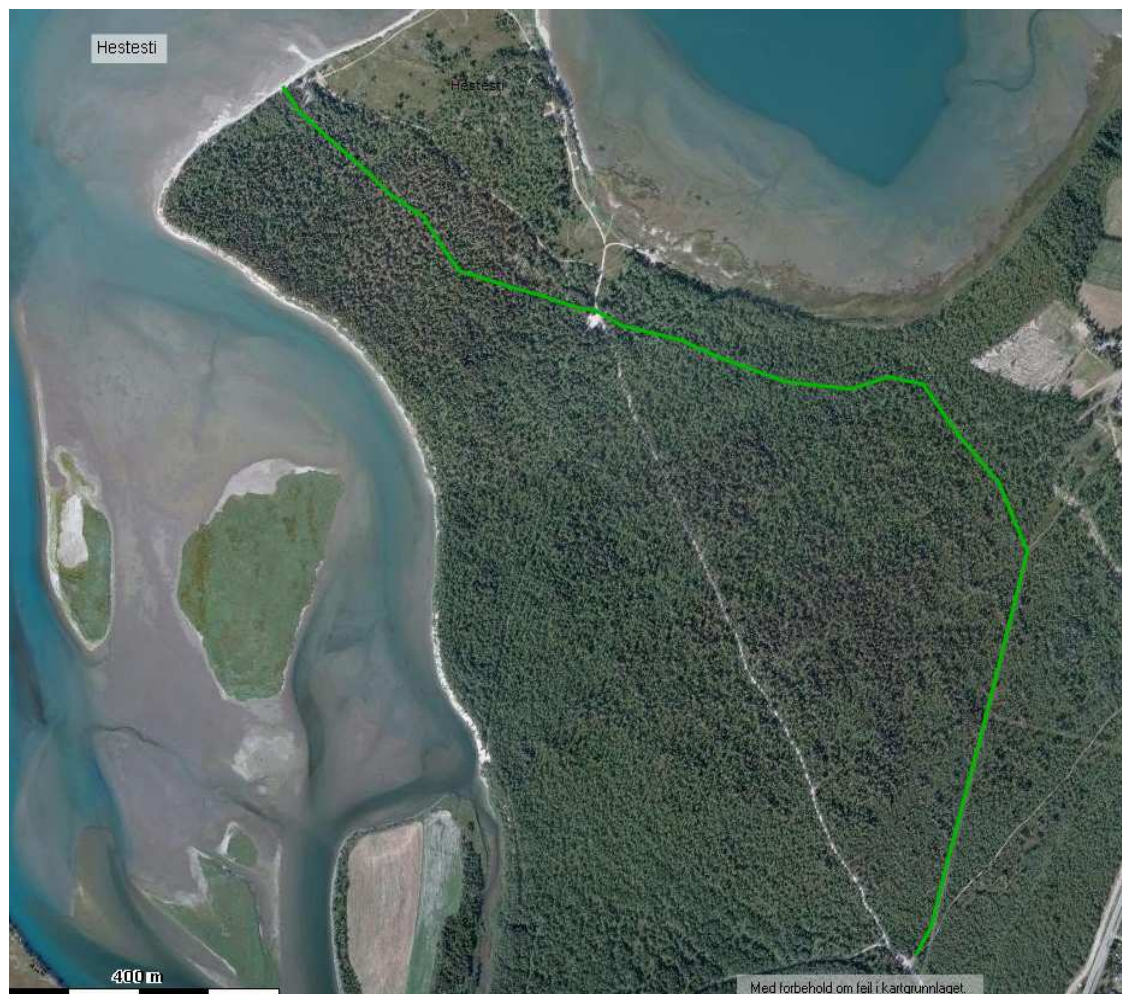
Bord/Benker produsert av Optimus AS på Røros. Beiset med farge "høstglød".

Det er satt ut totalt 11sett i område Kvænnnes. Kostnad pr enhet (2009) var ca Kr 9000,-

2.4 Ridesti

Forholdene rundt hestebruk av området Kvænnnes ble nøye behandlet i arbeidet med kommunedelplan. Det er en utstrakt bruk av hest i området visse tider av året. Både ridning og kjøring med vogn er populært, særlig på "leira" dvs fjæra når den tørrlegges ved fjære sjø. Det var viktig å sikre hestebrukernes tilgang til området samt å sikre at stier som forsterkes ikke lengre blir brukt til ridning. Dette for å hindre slitasje. Videre var det viktig å gjøre tiltak som forebygger konflikter mellom ulike brukergrupper. Det ble derfor bestemt å tilrettelegge for en egen hestesti fra øvre parkering og ned til "leira". Stien følger stor sett eksisterende, men de nederste 500 meterne følger en ny trasé gjennom skogen. Traséen er ryddet for skog.

Det har ikke vært intensjon å hindre bruk av hest i området. Vi kan ikke se at det heller foreligger hjemler for dette i verken verneforskrift eller annet regelverk. Det er fortsatt tillatt å ri /kjøre med vogn på stiene som ikke er tilrettelagt spesielt for annen bruk.

Til venstre vises hesteaktivitet på leira. Til høyre en ny tjorebom i fjæra. Dette for å tilrettelegge for at hestene ikke tjores på steder med tråkksvak vegetasjon.

2.5 Barnas naturpark – Sandsvolestua

Barnas naturpark var i utgangspunktet arbeidstittel for et prosjekt som omfatter større deler av Kvænnens friluftsområde. Det var tenkt etablert et konsept i området bestående av en stor gapahuk / uteklasserom for 30 personer. Det ble utarbeidet skisser av dette konseptet under delprosjekt "fellestiltak".

Bilde 4: Skisse av "Sandsvolestua" - ikke videreført i prosjektet

Proessen konkluderte med at tiltaket ble for dyrt (kalkulert pris m/m Kr 600-750000). Konseptet Sandsvolestua/ barnas naturpark ble derfor videreutviklet og endte ut med følgende;

- Utvidet rasteplass med gapahuk lokalisert utenfor reservatet, men i nær tilknytning til parkeringsplass og innfallsport til området.
- Naturlekeplass

Området "Sandsvålestua". Spesialkonstruert Gapahuk ved naturlekeplassen.

Naturlekeplassen er en aktivitetsløype for barn i alle aldre bygget av rundstokk. Den består av 7 "poster" med balansevandring mellom.

kvilebenk. Tømmerkveila i bakgrunnen.

Over th: Vandring. Rundstokk. Klatreveggen i bakgrunnen.

Under: Oversikt

Under th: Ansvarlig utarbeidende Roy Hansen til venstre sammen med trekunstner Maris Vilcins. De står foran klatre- og lekelavvo.

Martin klatrer i tømmerkveila. Til høyre en nesten ferdig trebru – balanse.

Sandsvolestua er blitt det naturlige samlingspunkt for småbarn utenfor badesesongen. Området har mange spennende kvaliteter og bygger på naturlig bevegelse, lek og undring.

2.6 Innfallsport – parkeringsplasser

De to eksisterende parkeringsplassene i området er rustet opp. Det er enkle tiltak med grusing og innramming med stein.

2.7 Toalett og andre tiltak

Det er bygget nytt toalett med universell utforming. Toalettet er ikke satt opp på stedet. Vil bli gjennomført våren 2011.

Under vises bilde av vedordning på rasteplassen – Sandsvolestua.

3 Fokus på drift og vedlikehold og fremtidige behov

Beregnet kostnad for FDV av området.

OVERSLAG UTGIFTER	Adm. Kostnad	Arbeid Kostnad	Innkjøp-utstyr Kostnad
Tilsyn og løpende vedlikehold 4 time pr uke mai - nov, administrasjon	kr 4 500	kr 33 600	kr 3 000
Periodisk vedlikehold (maling, reparasjon, annet) Avsetninger utskifting anlegg (10 år) (fond)		kr 15 000	kr 10 000
SUM	kr 4 500	kr 48 600	kr 13 000
Total sum FDV Kvænes pr år			kr 66 100

I prosjektet har vi gjort overslag på behov for forvaltning, drift og vedlikehold (FDV) for Kvænes området. Kommunen har selv lite erfaring med FDV av friluftsanlegg og det ser ikke ut til at dette har vært fokus for andre tilretteleggere rundt om i Troms.

Våre beregninger gir anslag at årlig FDV kostnad for Kvænes vil ligge på om lag Kr 66 000 fordelt på

- Kr 4500 på administrasjon (450 kr pr time)
- Kr 49 000 på arbeid (400 kr pr time)
- Kr 13 000 på innkjøp av utstyr

Årlig FDV kostnaden utgjør om lag 6,5 % av investeringen.

Beregningen baseres på følgende;

Administrasjon: Ledelse, fordeling av ressurser, planlegging, rapportering, samordning.

Tilsyn, løpende vedlikehold: Raking, reparasjoner på stier, vegetasjonspleie, klipping, rydde bål plass/gruer, uttransport av søppel, enkle reparasjoner (skilt mv)

Vi anslår at det vil være behov for gjennomgang i anlegget 3 timer pr uke for nevnte oppgaver.

Periodisk vedlikehold omfatter større reparasjoner og tiltak. Dette gjøres normalt en eller to ganger i året. Det omfatter maling av bord benker, slådding av stier, salting av stier (støv), opprydding, nye skilter, flytting av bord/benker, klargjøre bål plasser, vedlikehold bygninger. Vi beregner behov for ett ukesverk pr år.

3.1 Fremtidig utvikling

Anlegg og utstyr som bord/benker, skilttavler, skilt mv har normalt en levetid på 10-15 år. Det kan være en strategi å sette av en fast sum pr år i kommunale budsjetter for finansiering av utskifting, men det foreligger ingen konkrete planer pr i dag. Hvis alt utstyr (bygg, bord, benker, skilt) på Kvænes skal byttes ut om 15 år så vil det være behov for en avsetning pr år på om lag Kr 12 000,-. Dette er imidlertid et politisk spørsmål som ikke er avklart gjennom prosjektet.

Området Kvænnens-barnas naturpark er i dag i en helt annen og bedre stand enn det var før prosjektene ble satt i gang. Mesteparten av tiltakene er gjort i eller i nær tilknytning til Reisautløpet naturreservat. Dette har sammenheng med finansieringen og hvem som har finansiert tiltak (se under).

Prosjektledelsen anser at det viktigste tiltaket fremover blir å etablere og opprettholde en basis drift av området (se beskrivelsen over). Dette er først og fremst en politisk beslutning.

Av andre tiltak som vi anser kan være med å ytterligere øke kvaliteten på området foreslår vi følgende;

- Lage godt og tilpasset informasjonsmateriell om og for området. Dette kan eks være spesifikk informasjon om Sandsvaler eller andre særegne arter i området. En informasjonsplakat vil koste om lag Kr 8000 inkl kostnader til fagbistand.
- Grusing av stien fra parkeringsplass/barnas naturpark til Dorrås. Stien er om lag 500 meter lang. Det vil gi en fullstendig rundløype med iniversell utforming. Vi anslår kostnadene til å være ca Kr 250 000,-
- Opprustung av Badeveien. Først og fremst med tanke på sykling og trilling. Kostnad om lag Kr 100 000,-
- Grusing av Baliveien fra 1. Parkering og til Barnas naturpark. Veien som går på vestsiden av Kvænnens. Lengde ca 1,2 km. Kostnad ca Kr 700 000,-

4 Regnskap

Kvænnens friluftsområde / Barnas naturpark Ansv 04117				
	2009	2010	SUM	Merk
INNETEKTER				
Fylkesmannen i Troms/SNO	kr 487 349	kr 100 000	kr 587 349	
Nordreisa kommune / VSP	kr 50 000	kr 100 000	kr 150 000	
Friluftsmidler - staten	kr 30 000	kr -	kr 30 000	
Friluftsmidler - fylkeskommune	kr -	kr 20 000	kr 20 000	
Troms Fylkeskommune		kr 220 000	kr 220 000	ref barnas naturpark
SUM INNETEKTER	kr 567 349	kr 440 000	kr 1 007 349	
UTGIFTER PROSJEKT				
1. Engasjement	kr 2 601	kr 0	kr 2 601	
2. Annen forbruksmateriell	kr 8 798	kr 0	kr 8 798	
3. Reise, diett ansatte	kr 3 216	kr 0	kr 3 216	
4. Kunst og utsmykning	kr 8 000	kr 0	kr 8 000	
5. Olje/drivstoff egne transport	kr 0	kr 1 014	kr 1 014	
6. Kjøp av byggetjenester	kr 365 879	kr 182 514	kr 548 392	
7. Materiell nybygg	kr 124 659	kr 113 722	kr 238 381	
8. MVA	kr 122 634	kr 74 312	kr 196 947	
SUM UTGIFTER	kr 635 787	kr 371 562	kr 1 007 349	
RESULTAT			0	

4.1 Presisering vedr prosjektet "barnas naturpark"

Det opprinnelige budsjettet som lå til grunn for prosjektet barnas naturpark samsvarer ikke med det regnskapet som nå foreligger. Prosjektet er utvidet fra en ramme på Kr 440 000,- til totalkostnad på Kr 1 007 349,-, dvs en økning på over 50% . Det er trukket inn annen finansiering ifht det opprinnelige budsjett.

Videre er alle kostnader til arbeid ført i eget regnskap og rapporteres særskilt. Dette regnskapet er nærmere beskrevet i rapporten "fellestiltak" og også vedlagt denne rapporten. Regnskapet viser en kostnad på totalt Kr 698 946,- hvorav ca 30% (stipulert) er arbeid knyttet til Kvænnens og barnas naturpark. I tillegg de kostnader i forelagt budsjett som knyttes spesifikt til arbeid (alt eks MVA).

Aktivitet nevnt i søknad	Kostnad Budsjett	Tilsvare post i	
		forelagt regnskap	Kostnad Regnskap
Plan, prosjektering, rigging og drift	kr 150 000	Eget regnskap og 1,3	kr 224 299
Bygningsmessige arbeider	kr 175 500	5, 6	kr 546 608
Materialer, rekvisita	kr 114 500	2,4,7	kr 255 179
Sum	kr 440 000		kr 1 026 086

4.2 Utvalgte enhetskostnader

Her følger en oversikt over noen enhetskostnader

Skiltpekere med piktogram:

Skilt er bestilles av Kåfjord Vekst AS.

- Skilt med 1 tekstlinje, km anvisning, retningspil og frest plass til piktogram = Kr 322,- pr stk (eks mva og frakt)
- Skilt med 2 tekstlinjer, km anvisning, retningspil og frest plass til piktogram = Kr 366,- pr stk (eks mva og frakt)

Gapahuker / andre bygg:

Bygg på Kvænnnes er produsert av Byggtorget, Betongservice AS – Sørkjosen.

Gapahuk type 051 – åpen variant ("Kvænnestypen") ferdig levert i moduler Kr 37 000,-.

Fundamentering, klargjøring, frakt, montering og maling kommer i tillegg. Montering tar ca 6 timer for 2 mann.

Gapahuk type 047 (tett variant) ferdig levert i moduler Kr 42 000,-. Fundamentering, klargjøring, frakt, montering og maling kommer i tillegg. Montering tar ca 6 timer for 2 mann.

Gapahuk type 052 (dobbel) ferdig levert i moduler Kr 68 000,-. Fundamentering, klargjøring, frakt, montering og maling kommer i tillegg. Montering ikke testet.

Kvilebu/hytte type 049 ferdig levert i moduler Kr 180 000,-. Fundamentering, klargjøring, frakt, montering og maling kommer i tillegg. Montering ikke testet.

Toalett ferdig levert i moduler Kr ,-. Fundamentering, klargjøring, frakt, montering og maling kommer i tillegg. Montering ikke testet.

Bord/benker:

Bord/benker på Kvænnnes er levert av Optimus AS på Røros.

Pris pr sett (bord og 2 benker a 2m) ubehandlet Kr 8900,- inkl frakt.

Stier:

- Sti 1,5 - 2 m bredde med 15 cm bærelag og 15 cm toppdekke – maskinarbeid: Kr 350 pr løpemeter og 173 pr m².
- Sti 1,5-2m bredde. Grus 20 cm lagt ut med maskin og manuelt for hånd. Kr 250 pr løpemeter og 128 pr m².

5 Vedlegg

Oversikt over regnskap for arbeidskostnader tilknyttet prosjektet Kvænnens / Barnas naturpark

B: FRILUFTSFORVALTER teknisk/byggeleder 2009-2010				
	2009	2010	SUM	Merk
INNTEKTER				
Troms Fylkeskommune	kr 60 000	kr -	kr 60 000	NU 11/09
Statskog	kr -	kr 60 000	kr 60 000	SP 01/09
Nordreisa kommune	kr 54 900	kr 81 000	kr 135 900	Egeninnsats
Verdiskapingsprogrammet (?)	kr 50 000	kr -	kr 50 000	
Fylkesmannen krisepenger	kr 180 000	kr 154 696	kr 334 696	Flere tilsagn
Overføring fra 14213		kr 35 240	kr 35 240	
SUM INNTEKTER			kr 675 836	
UTGIFTER PROSJEKT				
	2009	2010	SUM	Ansv 04610/14212
Prosjektmedarbeidere teknisk	kr 270 724	kr 225 664	kr 496 388	
Reise	kr -	kr 5 393	kr 5 393	
Div utstyr	kr 7 171	kr 24 265	kr 31 436	
MVA	kr 653	kr 6 066	kr 6 719	
Prosjektstyring, arbeidsgruppe	kr 54 900	kr 81 000	kr 135 900	
SUM UTGIFTER	kr 333 448	kr 342 388	kr 675 836	
RESULTAT			0	

Prosjektet er revidert og avsluttet. Rapport sendt til Troms fylkeskommune og Statskog SF.

